

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 11. 7. 2013
COM(2013) 499 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Európske vysokoškolské vzdelávanie vo svete

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Európske vysokoškolské vzdelávanie vo svete

1. EURÓPA A GLOBÁLNE ÚSILIE O ZÍSKAVANIE TALENTOVANÝCH ĽUDÍ

Globalizácia a technologický rozvoj radikálne menia ráz vysokoškolského vzdelávania. Očakáva sa, že v nasledujúcich dvadsiatich rokoch exponenciálne porastie dopyt po vysokoškolskom vzdelávaní zo súčasných 99 miliónov študentov na celom svete na 414 miliónov¹ do roku 2030, pričom najvyšší nárast vykazuje v ostatných rokoch Čína, a po nej Brazília a India. Túžba po vzdelaní a sociálnej mobilitě v krajinách s rozvíjajúcou sa ekonomikou povedie k tomu, že vzdelávanie budú mať na dosah stovky miliónov ľudí na celom svete.

Menia sa aj technológie a očakávania študentov. Študenti čoraz viac očakávajú možnosť výberu predmetu, spôsobu a času, kedy sa budú učiť v súlade s vlastnými potrebami a záujmami. Nemajú problém študovať vo vlastnej krajine, v zahraničí, prostredníctvom online kurzov alebo zmiešaných foriem vzdelávania, ktoré kombinujú všetky uvedené možnosti.

Vzdelávanie, a najmä vysokoškolské vzdelávanie, je jadrom stratégie Európa 2020 a ambície EÚ stať sa inteligentným, udržateľným a inkluzívnym hospodárstvom. Zohráva rozhodujúcu úlohu v rozvoji jednotlivcov i spoločnosti a vďaka svojmu vplyvu na inováciu a výskum poskytuje vysokokvalifikovaný ľudský kapitál, ktorý je v znalostných ekonomikách potrebný na tvorbu rastu a prosperity. Toto oznámenie sa opiera o nedávne iniciatívy o *modernizácii európskych systémov vysokoškolského vzdelávania*² a o *prehodnotení vzdelávania*³, a je reakciou na závery Rady z 11. mája 2010 o internacionalizácii vysokoškolského vzdelávania⁴. Má pomôcť členským štátom a inštitúciám vysokoškolského vzdelávania⁵ (ďalej len „IVV“) pri budovaní strategických partnerstiev, ktoré umožnia, aby Európa účinnejšie riešila globálne výzvy, a prispieť tak k dosiahnutiu cieľov stratégie Európa 2020.

Vďaka spolupráci na úrovni EÚ a v širšom európskom rámci už existuje vysoká úroveň porovnateľnosti, kompatibility a výmeny medzi IVV a systémami európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania. Bolonský proces, programy ako *Erasmus*, *Erasmus Mundus*, *Tempus* a *Marie Curie* a nástroje transparentnosti, ako napríklad Európsky systém prenosu a zhromažďovania kreditov (ECTS) a Európsky kvalifikačný rámec (EQF) prispeli k tomu, že vnútroštátne systémy vysokoškolského vzdelávania v EÚ dosiahli významný stupeň internacionalizácie v rámci Európy. Internacionalizácia pritom predstavuje fenomén s rastúcim významom a celosvetovým dosahom: okrem spolupráce v rámci EÚ a mobility, ktoré sú témami oznámenia o *modernizácii európskych systémov vysokoškolského vzdelávania*, toto oznámenie analyzuje vzájomne výhodné príležitosti, ktoré prináša širší medzinárodný kontext, a tam, kde je to vhodné, presadzuje použitie európskych postupov a nástrojov na celosvetovej úrovni.

¹ www.oecd.org/edu/highereducationandadultlearning/highereducationto2030vol1demography.htm

² COM(2011) 567 final.

³ COM(2012) 669 final.

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:135:0012:0014:EN:PDF>

⁵ Tento pojem zahŕňa všetky typy inštitúcií terciárneho vzdelávania, vrátane aplikovaných vied, technologické inštitúty, *grandes ecoles*, ekonomické školy, odborné školy technického zamerania, IUT, vyššie odborné školy, odborné školy, polytechnické školy, akadémie.

Európa je aj naďalej príťažlivá pre mobilných študentov, vzhľadom na to, že na ňu pripadá stabilný podiel okolo 45 %⁶ študentov, ktorí sa zúčastňujú na medzinárodnej mobilitě, a ktorých počet by sa mal zvýšiť z približne 4 miliónov v súčasnosti na 7 miliónov na konci tohto desaťročia. Ak chcú byť európske IVV napriek tomu naďalej preferovanou voľbou študentov v situácii, keď narastá konkurencia z Ázie, Blízkeho východu a Latinskej Ameriky, musia strategicky ťažiť z dobrého mena Európy v oblasti najvyššej kvality vysokoškolského vzdelávania. Musia zvýšiť svoju atraktivitu; aktívne podporovať medzinárodnú mobilitu študentov a zamestnancov; poskytovať prvotriedne inovačné študijné programy, ako aj vynikajúce výsledky vo vyučovaní a výskume, a nadväzovať spoluprácu a strategické partnerstvá s inými IVV, vládnymi inštitúciami, súkromným sektorom a občianskou spoločnosťou na celom svete. Okrem toho musia ešte viac prispievať k hospodárskemu rastu, a to tak, že budú podporovať inovácie, a usilovať sa o to, aby vysokoškolské vzdelávanie odzrkadľovalo potreby trhu práce⁷. Digitálne vzdelávanie, a najmä nástup hromadných otvorených online kurzov, takisto prináša nové stimuly pre strategické partnerstvá medzi vzdelávacími inštitúciami a nové príležitosti, ako osloviť potenciálnych študentov, ktorí nemôžu cestovať alebo na čas opustiť svoje zamestnanie, ale chcú využiť ponuky vysokoškolského vzdelávania mimo svojej krajiny. Členské štáty musia podporovať tieto snahy prostredníctvom vytvorenia priaznivých podmienok pre internacionalizáciu na národnej a regionálnej úrovni a odstránenia zvyšných právnych a administratívnych prekážok mobility.

V čase, keď sa svetové hospodárstva snažia o väčšiu konkurencieschopnosť, prestáva byť vzdelávanie a získavanie najtalentovanejších jedincov cieľom hŕstky krajín či medzinárodne uznávaných IVV. Mnohé IVV sa usilujú zvýšiť kvalitu svojich osnôv, aby získali a udržali si tých najlepších študentov. Internacionalizácia vysokoškolského vzdelávania prispeje k tomu, aby boli študenti bez ohľadu na to, či budú študovať v zahraničí alebo v Európe, pripravení žiť v globalizovanom svete, a to tak, že obohatí ich skúsenosti a poznatky, zlepši ich zamestnateľnosť, produktivitu a zárobkovú schopnosť. Tento globálny trend priniesol inštitúciám vysokoškolského vzdelávania, ako sa zdôrazňuje v oznámení o *posilnení a zameraní medzinárodnej spolupráce EÚ v oblasti výskumu a inovácií*⁸, nové príležitosti na podporu strategických partnerstiev v oblasti výskumných a inovačných činností.

V druhej časti tohto oznámenia sú vymedzené kľúčové prioritné oblasti pre IVV a členské štáty na posilnenie ich internacionalizácie. Tretia časť popisuje konkrétne opatrenia EÚ, ktorých pridaná hodnota prispeje k podpore internacionalizácie, zatiaľ čo štvrtá časť načrtáva ďalšie kroky.

2. KĽÚČOVÉ PRIORITY INŠTITÚCIÍ VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDELÁVANIA A ČLENSKÝCH ŠTÁTOV: CESTA KU GLOBÁLNYM STRATÉGIÁM INTERNACIONALIZÁCIE

Niektoré členské štáty a veľký počet IVV už zaviedli stratégie internacionalizácie vysokoškolského vzdelávania⁹, tieto stratégie sú však často zamerané hlavne na mobilitu študentov: medzinárodná akademická spolupráca je ešte často rozdrobená a založená na iniciatívach jednotlivých akademických pracovníkov alebo výskumných tímov, a nie je nevyhnutne prepojená s inštitucionálnou alebo vnútroštátnou stratégiou. Aby boli stratégie účinné, mali by zahŕňať vytváranie medzinárodných študijných programov, strategických partnerstiev, hľadanie nových spôsobov poskytovania obsahu a zabezpečenie komplementarity so všeobecnejšími vnútroštátnymi politikami týkajúcimi sa vonkajšej spolupráce, medzinárodného rozvoja, migrácie, obchodu, zamestnanosti, regionálneho

⁶ Štatistický inštitút UNESCO

⁷ Silnejší európsky priemysel v prospech rastu a oživenia hospodárstva: COM(2012) 582 final.

⁸ COM(2012) 497 final.

⁹ ec.europa.eu/education/external-relation-programmes/doc/mapping_en.pdf

rozvoja, výskumu a inovácie. Z nedávneho prieskumu, ktorý vykonalo Európske združenie univerzít (EUA) vyplýva, že podľa väčšiny IVV majú vnútroštátne a inštitucionálne stratégie internacionalizácie pozitívny vplyv na ich vlastné činnosti zamerané na internacionalizáciu¹⁰.

Rozvoj komplexnej stratégie internacionalizácie predovšetkým znamená, že každá inštitúcia vysokoškolského vzdelávania, jej študenti, výskumní pracovníci, zamestnanci a vnútroštátne systémy nájdu svoje miesto vo všetkých relevantných činnostiach, ktoré sa týkajú výskumu, inovácie a vysokoškolského vzdelávania v rámci globálnej scény, v súlade s jej individuálnym profilom, meniacimi sa potrebami trhu práce a hospodárskou stratégiou danej krajiny. Preto neexistuje **žiadny univerzálny prístup** a členské štáty by mali prispôbiť svoje vnútroštátne stratégie tak, aby posilnili svoje silné stránky, svoju prítomnosť na medzinárodnej scéne a prilákali talentovaných študentov, pričom by mali zohľadniť zistené nedostatky v zručnostiach na národnej a medzikultúrnej úrovni, ako aj potreby partnerských rozvojových krajín v oblasti vedomostí a výskumu. Uvedené návrhy kľúčových priorít pre IVV a členské štáty by preto mali byť považované za súbor nástrojov a opatrení, ktoré je možné v rámci komplexnej stratégie kombinovať podľa ich potrieb.

Komplexná stratégia internacionalizácie by mala zahŕňať kľúčové oblasti rozdelené do týchto troch kategórií: medzinárodná mobilita študentov a zamestnancov; internacionalizácia a skvalitnenie študijných programov a digitálneho vzdelávania; strategická spolupráca, partnerstvá a budovanie kapacít. Tieto kategórie by sa nemali vnímať oddelene, ale ako integrované prvky komplexnej stratégie.

2.1. Podpora medzinárodnej mobility študentov a zamestnancov

Medzinárodná mobilita študentov na magisterskej úrovni, ktorá je najrozšírenejším a pravdepodobne stále najúčinnjším nástrojom internacionalizácie, sa významným spôsobom mení, pokiaľ ide o počet študentov a jej formu, a v niektorých prípadoch sa stala veľmi dôležitým zdrojom príjmov pre IVV. Každý rok sa počet vysokoškolských študentov, ktorí odchádzajú študovať do zahraničia, zvýši o 7 %. Mnoho z nich je z Číny, Indie a Kórejskej republiky. Zatiaľ čo krajiny OECD absorbujú 77 % celkového dopytu, Ázia v súčasnosti vykazuje 52 % všetkých študentov, ktorí sa zúčastňujú medzinárodnej mobility a usilujú sa o získanie vysokoškolského titulu. Rýchlo stúpa aj podiel študentov, ktorí chcú študovať v Austrálii, na Novom Zélande a v Rusku. Zároveň ostáva prítiažlivá aj Severná Amerika (USA a Kanada), kam smeruje 21 % študentov. Stále viac krajín pôvodu študentov sa stáva krajinami, do ktorých študenti prichádzajú študovať: Čína je nielen krajinou, z ktorej odchádza do zahraničia študovať najväčší počet študentov, ale doteraz prijala 7 % z celosvetovej populácie študentov, ktorí sa zúčastňujú na medzinárodnej mobilite. Pri pohľade na celkový objem prichádzajúcej mobility je jasné, že cieľovou destináciou pre 63 % všetkých študentov z krajín mimo Európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania (EHEA)¹¹ sú tri členské štáty EÚ (Spojené kráľovstvo, Francúzsko a Nemecko).

Na vzostupe je mobilita za účelom získania kreditov ako súčasť diplomu udeľovaného domovskou inštitúciou – v Európe prostredníctvom programov mobility, v USA zas prostredníctvom programov štúdia v zahraničí, pričom v iných častiach sveta sa podobné systémy zavádzajú a vyvíjajú. Tento typ mobility predstavuje významný príspevok k internacionalizácii.

Zvýšené toky mobility vyžadujú, aby sa **transparentnosť a uznávanie vzdelania získaného inde vo svete stali kľúčovou prioritou**. Doterajšie snahy o rozvoj rámcov kvality pre

¹⁰ http://www.eua.be/Libraries/Publications_homepage_list/EUA_International_Survey.sflb.ashx

¹¹ Európsky priestor vysokoškolského vzdelávania v roku 2012: správa o vykonávaní bolonského procesu, s. 154.

mobilitu v rámci EÚ a širšieho bolonského procesu znamenajú, že Európa je v tejto súvislosti najvyspelejším regiónom na svete. Charta programu *Erasmus*¹², v ktorej sú stanovené základné zásady a minimálne požiadavky, ktoré musia IVV dodržiavať pri vykonávaní programu mobility Erasmus, ako aj dodatok k diplomu a používanie ECTS, sú vo svetovom meradle potenciálne lákavé. Významná podpora by mala smerovať v prospech celosvetového uznávania získaných kreditov, aby sa zvýšila transparentnosť a „prenosnosť“ výsledkov vzdelávania cez hranice.

Mobilita sa však netýka iba študentov. Mobilita zamestnancov prináša mnohoraké výhody inštitúciám aj jednotlivcom. Slúži ako nástroj na získanie nových schopností, jazykových znalostí a vyučovacích metód a na vytváranie medzinárodných sietí. Inštitúcie vysokoškolského vzdelávania by mali motivovať svojich zamestnancov k získavaniu ďalších medzinárodných skúseností a primerane ich v súvislosti s tým odmeňovať v rámci kariérneho hodnotenia. Zapracovanie stimulov a odmien do inštitucionálnej stratégie zohráva zásadnú úlohu pri zabezpečovaní úspešnej mobility zamestnancov.

Mobilita, a najmä mobilita za účelom získania kreditov, by sa mala využiť ako silný stimul na zlepšenie kvality európskeho vysokoškolského vzdelávania. Inštitúcie vysokoškolského vzdelávania by mali vybudovať lepšie služby na vysielanie a prijímanie zahraničných študentov alebo výskumných pracovníkov, napríklad individuálne poradenstvo ohľadne voľby kariérnych možností, a na pomoc pri integrácii do života mesta/regiónu/krajiny, vrátane prípadného poskytnutia jazykového vzdelávania. IVV by mali spolu s inými inštitúciami na rovnakej úrovni porovnávať svoje študijné programy a modernizovať ich s cieľom skvalitnenia výučby a posilnenia vedenia a správy týchto inštitúcií. Medzinárodné študentské výmenné pobyty v rámci určitého programu budú stimulom pre uznávanie zahraničných diplomov. Mobilita tak bude mať vplyv nielen na rozvoj a zamestnateľnosť jednotlivcov, ale aj na inštitúcie. Intenzívne väzby medzi univerzitami a ekonomikou na miestnej úrovni sú zároveň nevyhnutné na využitie výskumného a vzdelávacieho potenciálu univerzít na podporu inovácie a rastu.

Pravidlá týkajúce sa prísťahovalectva štátnych príslušníkov tretích krajín by mali podporovať úsilie IVV na zvýšenie ich medzinárodného profilu namiesto vytvárania prekážok mobility, ktoré škodia vnímaniu Európy v zahraničí. Čas a náklady na získanie potrebných víz a/alebo povolení na pobyt, ako aj zásadné rozdiely v praxi medzi jednotlivými krajinami Únie, môžu odrádzať od voľby EÚ ako študijnej alebo výskumnej destinácie. V nedávno uverejnenej štúdii Európskej migračnej siete s názvom *Prísťahovalectvo medzinárodných študentov do EÚ*¹³ sa uvádza, že členské štáty síce v súlade so smernicou **2004/114/ES** uľahčili prijímanie študentov z tretích krajín do EÚ. Títo študenti sa však stále môžu stretávať s prekážkami, ktoré vyplývajú z vnútroštátnych právnych predpisov a/alebo praxe.

Nedávny návrh Komisie¹⁴ na prepracovanie smerníc **2005/71/ES** a **2004/114/ES** o podmienkach vstupu, pobytu a práv príslušníkov tretích krajín na účely výskumu, štúdií atď., by mal študentom z tretích krajín zjednodušiť a zatriktívniť vstup do EÚ a pobyt v EÚ na obdobie dlhšie ako 90 dní. Návrh okrem iného stanovuje vnútroštátnym orgánom jednoznačné lehoty na vybavenie žiadostí, žiadateľom ponúka príležitosti na to, aby sa počas svojho študijného pobytu zaradili na trh práce, a uľahčuje voľný pohyb v rámci EÚ.

¹² ec.europa.eu/education/erasmus/euc_en.htm

¹³ http://www.emnbelgium.be/sites/default/files/publications/0_immigration_of_international_students_to_the_eu_sr_10april2013_finalpublic_0.pdf

¹⁴ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-275_sk.htm?locale=sk

Kľúčové priority v oblasti mobility pre IVV a členské štáty:

- zamerať sa na stratégie internacionalizácie tak, aby v nich bola významne zastúpená zložka súvisiaca s mobilitou študentov, výskumných pracovníkov a ďalších zamestnancov, ktorú bude podporovať rámec kvality vrátane poskytovania poradenských a informačných služieb;
- vytvoriť obojsmerné programy mobility s krajinami mimo EÚ, ktoré sa zamerajú na širokú paletu tém, a v prípade potreby na oblasti s nedostatkom zručností;
- podporovať spravodlivé a formálne uznávanie kompetencií získaných v zahraničí, pokiaľ ide o študentov, výskumných pracovníkov a zamestnancov, ktorí sa zúčastňujú medzinárodnej mobility, vrátane lepšieho využívania nástrojov transparentnosti a porovnateľnosti a zvýšeného dôrazu na výsledky vzdelávania;
- včas prijať, transponovať a implementovať návrh prepracovaného znenia, ktorým sa zjednotia smernice 2005/71/ES a 2004/114/ES.

2.2. Podpora internacionalizácie doma a digitálne vzdelávanie

Vymedzenie vhodnej úrovne a štruktúry medzinárodnej mobility pre zamestnancov a študentov by malo byť súčasťou všetkých stratégií internacionalizácie. Internacionalizácia by však nemala byť prínosom iba pre malú skupinu študentov a zamestnancov inštitúcií vysokoškolského vzdelávania, ktorí strávia istý čas v zahraničí.

Z údajov vyplýva¹⁵, že medzi najdôležitejšie priority politik internacionalizácie naďalej patrí pre členské štáty EÚ a jednotlivé IVV vysielanie študentov do zahraničia, študentské výmeny a prilákanie zahraničných študentov. Mobilita sa však bude vždy týkať iba relatívneho malého percenta študentov a zamestnancov: politiky vysokoškolského vzdelávania sa musia stále viac zameriavať na to, aby štruktúra a obsah všetkých študijných programov, ako aj výučba a proces vzdelávania mali celosvetový rozmer (niekedy nazývané aj „**domáca internacionalizácia**“), aby sa zabezpečilo, že veľká väčšina študentov (80 – 90 %), ktorí sa nezúčastňujú medzinárodnej mobility za účelom získania titulu alebo kreditov, môže napriek tomu získať medzinárodné zručnosti, ktoré sú nevyhnutné v globalizovanom svete.

Prítomnosť zahraničných vyučujúcich/výskumných pracovníkov a zahraničných študentov s medzinárodnými obzormi na akademickej pôde je pre väčšinu študentov, ktorí nevycestujú z domovskej inštitúcie, príležitosťou zoznámiť sa s medzinárodnými prístupmi. Takáto prítomnosť má potenciál zlepšiť výsledky IVV a kvalitu vzdelávania, ktoré poskytujú, pretože stimulujú výmenu pedagogického materiálu a čoraz viac uľahčujú efektívne využívanie virtuálnych univerzít, študijných materiálov a spolupráce. Disciplinárne a multidisciplinárne siete môžu byť nástrojom na výmenné pobyty zamestnancov a na internacionalizáciu študijných programov.

Začlenenie medzinárodného rozmeru do študijných programov upriamuje pozornosť na **jazyky**. Ovládanie angličtiny je *de facto* súčasťou každej stratégie internacionalizácie týkajúcej sa študentov, učiteľov a inštitúcií. Niektoré členské štáty zaviedli alebo zavádzajú špeciálne zamerané kurzy v angličtine (najmä na magisterskej úrovni) ako súčasť stratégie na prilákanie nadaných študentov, ktorí by inak do Európy neprišli. Na druhej strane je viacjazyčnosť významnou európskou výhodou: vysoko ju oceňujú medzinárodní študenti¹⁶ a mala by sa podporovať vo výučbe a výskume v rámci študijných programov IVV.

¹⁵ www.iau-aiu.net/content/global-surveys

¹⁶ ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/education/2012/mundus_en.pdf

Znalosť ďalších európskych jazykov rozširuje okruh kariérnych možností a čiastočne ovplyvňuje rozhodovanie kvalifikovaných absolventov alebo výskumných pracovníkov, či ostanú v Európe a budú tu pokračovať v postgraduálnom štúdiu (príkladom sú študenti z tretích krajín, ktorí sa zúčastnili mobility v rámci programu *Erasmus Mundus* v najmenej dvoch európskych krajinách a na záver svojho štúdia získali spoločný diplom). Aby sa študenti, výskumní pracovníci a vyučujúci, ktorí sa zúčastňujú mobility, mohli plne začleniť do života v hostiteľskej krajine, musia mať k dispozícii konkrétnu podporu pre jazykové vzdelávanie vrátane možnosti učiť sa miestny jazyk/jazyky bez ohľadu na to, či ide o jazyk štúdia alebo výskumnej skupiny.

Digitálne vzdelávanie a čoraz častejšie využívanie informačných a komunikačných technológií môžu viac sprístupniť európske IVV a otvoriť študijné programy vedomostiam, vzdelávacím materiálom a metódam z celého sveta, a tým podporovať nové formy partnerstva, synergie a výmeny medzi odborními a fakultami, ktoré by sa inak zavadzali s ťažkosťami. Väčšia otvorenosť a ľahší prístup prostredníctvom technológií zlepši hospodársku súťaž a transparentnosť a umožní IVV prispôbiť vzdelávacie metódy a materiály potrebám študentov, ktorí budú pracovať na globalizovanom trhu práce.

Výsledkom môže byť významná zmena podnikateľského modelu každej inštitúcie, keďže sa otvoria možnosti pre úplne novú verejnosť (napr. diaľkových zahraničných študentov, jednotlivcov študujúcich iba jeden predmet, rôzne vekové skupiny) a pre nové služby (napr. podpora vzdelávania poskytovaná vyučujúcimi, hodnotenie, osvedčovanie). To všetko mení spoločenskú úlohu inštitúcií ako poskytovateľov vedomostí a inovácií a ako prispievateľov k rozvoju. Na IVV sa vyvíja nový tlak, aby prehodnotili svoje povinnosti voči spoločnosti v miestnom, národnom a regionálnom kontexte vrátane zodpovednosti za budovanie kapacít v rozvíjajúcich sa ekonomikách a rozvojových krajinách sveta.

V Európe sa nachádzajú niektoré z najlepších univerzít diaľkového vzdelávania, ktoré poskytujú diaľkové a kombinované vzdelávanie a ďalšie netradičné formy štúdia. Fenomén poskytovania otvorených vzdelávacích zdrojov¹⁷ a najmä otvorených vzdelávacích programov¹⁸ a hromadných otvorených online kurzov sa objavil pred niekoľkými rokmi, rýchlo sa rozvinul a výrazne nadobudol na komplexnosti a organizovanosti¹⁹.

Napriek tomu, že kurzy a možnosť získať vysokoškolský titul online nie sú novým javom, exponenciálny nárast ponuky online vzdelávania a vzdelávacích materiálov, ako aj hodnotenia, validácie a akademických kreditov zo strany hromadných otvorených online kurzov (nový trend, najmä v prípade mnohých inštitúcií vysokoškolského vzdelávania v krajinách ako USA a Austrália) má potenciál radikálne zmeniť podobu vysokoškolského vzdelávania. **Nové trendy v oblasti digitálneho vzdelávania a vznik hromadných otvorených online kurzov by mali byť stimulom pre inštitúcie vysokoškolského vzdelávania, aby prehodnotili svoje nákladové štruktúry a prípadne aj svoje ciele, a zapojili sa do medzinárodných partnerstiev na účely zvýšenia kvality študijného obsahu a získavania vedomostí prostredníctvom kombinovaného vzdelávania.**

¹⁷ Otvorené vzdelávacie zdroje sú všetky typy vzdelávacích materiálov prístupné verejnosti alebo poskytované s otvorenou licenciou. Tieto materiály môže ktokoľvek legálne a slobodne kopírovať, používať, upravovať a opätovne zdieľať. Otvorené vzdelávacie zdroje môžu mať formu učebníc, osnov, skript, poznámok z prednášok, testov, projektov, audio a videozáznamov a animácií.

¹⁸ Otvorené vzdelávacie programy znamenajú sprístupnenie vysoko kvalitných vzdelávacích materiálov univerzít širokej verejnosti prostredníctvom internetu. Tieto programy sa organizujú vo forme kurzov a často zahŕňajú materiály na plánovanie kurzu a nástroje hodnotenia, ako aj tematický obsah. Otvorené vzdelávacie programy majú otvorenú licenciou a sú prístupné všetkým a kedykoľvek prostredníctvom internetu.

¹⁹ napr. www.coursera.org; www.udacity.com; www.edx.org

Európa musí stáť v čele celosvetového úsilia o využitie potenciálu digitálneho vzdelávania – vrátane dostupnosti IKT, využívania otvorených vzdelávacích zdrojov a poskytovania hromadných otvorených online kurzov – a prekonať systémové prekážky, ktoré stále existujú v oblasti zabezpečovania kvality, hodnotenia študentov, uznávania a financovania. Tento potenciál a uvedené prekážky budú predmetom budúcej iniciatívy Komisie.

Kľúčové priority v oblasti domácej internacionalizácie a digitálneho vzdelávania pre IVV a členské štáty:

- využiť medzinárodné skúsenosti a kompetencie zamestnancov IVV s cieľom vytvoriť medzinárodné študijné programy, ktoré budú prínosom pre študentov zúčastňujúcich sa mobility, aj tých, ktorí ostanú na domovskej inštitúcii;
- rozšíriť ponuku možností jazykového vzdelávania pre študentov, výskumných pracovníkov a zamestnancov, najmä v oblasti výučby miestnych jazykov pre tých, ktorých vzdelávací program je v angličtine, s cieľom maximalizovať prínosy európskej jazykovej rozmanitosti;
- rozvíjať medzinárodnú spoluprácu prostredníctvom online vzdelávania a rozšíriť využívanie IKT a otvorených vzdelávacích zdrojov na nové formy štúdia s cieľom zlepšiť prístup, internacionalizovať študijné programy a pripraviť pôdu pre nové formy partnerstiev.

2.3. Posilnenie strategickej spolupráce, partnerstiev a budovania kapacít

Nové trendy, ako napríklad univerzitné pobočky a online vysokoškolské vzdelávanie, a vznik nových vedomostných mocností, menia rovnováhu medzi spoluprácou a konkurenciou v rámci stratégií internacionalizácie.

Hospodársky význam medzinárodného vysokoškolského vzdelávania rýchlo rastie. Niekoľko krajín, medzi inými obľúbené destinácie ako Spojené kráľovstvo, Kanada, USA a Austrália, pripisuje veľký význam vysokoškolskému vzdelávaniu, ktoré vytvára významný zdroj príjmu (8,25 mld. GBP v Spojenom kráľovstve a 15,5 mld. AUD v Austrálii v roku 2010).

V niektorých členských štátoch EÚ, ako je Holandsko, Švédsko a Dánsko, sa zaviedlo vysoké školné pre študentov z tretích krajín, vďaka ktorému sú inštitúcie schopné zvýšiť svoje príjmy a ponúkať napríklad cielené štipendiá pre študentov z krajín s rozvíjajúcou sa ekonomikou a rozvojových krajín. Iné členské štáty naopak prijali v rámci svojich stratégií internacionalizácie jasné politické rozhodnutie nevyberať od štátnych príslušníkov tretích krajín žiadne školné alebo vyberať len nízke školné s cieľom prilákať viac zahraničných študentov.

Zahraniční študenti majú pozitívny vplyv na hospodárstvo hostiteľskej krajiny bez ohľadu na to, či musia platiť školné. Výsledky štúdie holandskej vlády z roku 2012²⁰ ukazujú, že ak by v krajine ostalo pracovať len 2,5 % zahraničných absolventov, malo by to za následok dlhodobé pozitívne účinky na verejné financie ďaleko presahujúce vynaložené investície.

Európske systémy vysokoškolského vzdelávania poskytujú celý rad konkurenčných výhod, ktoré je potrebné využívať, napríklad úspešnú históriu spoločných a dvojitych diplomov, doktorandské školy, doktoráty v priemyselných odboroch a najnovší vývoj znalostných

²⁰ www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2012/05/16/de-economische-effecten-van-internationalisering-in-het-hoger-onderwijs.html

a inovačných spoločenstiev (ZIS) Európskeho inovačného a technologického inštitútu (EIT)²¹ v oblastiach celosvetového významu. Internacionalizácia však vyžaduje viac spolupráce s novými centrami vysokoškolského vzdelávania na iných kontinentoch.

Európske IVV by mali získať pozíciu, ktorá zodpovedá ich silným stránkam v oblasti vzdelávania, výskumu a inovácie, a mali by vytvárať partnerstvá v rámci Európy i mimo nej na posilnenie a doplnenie svojich individuálnych profilov: prostredníctvom spoločných projektov a výskumných činností, online kurzov, ktoré kombinujú tradičné a nové distribučné kanály, vrátane prevádzkovania spoločných univerzít alebo univerzitných pobočiek v krajinách mimo EÚ. Uznávané výskumné siete by mali byť odrazovým mostíkom pre nadviazanie nových metód spolupráce v oblasti výučby a vyspelé partnerstvá v oblasti vzdelávania by mali podnecovať nové výskumné projekty.

Z údajov vyplýva, že **spoločné a dvojité diplomy** sú účinnými nástrojmi na podporu zabezpečenia kvality a vzájomného uznávania kvalifikácií, na získanie nadaných študentov a prehĺbenie partnerstiev a na podporu medzinárodných skúseností, medzikultúrnych kompetencií a zamestnatelnosti absolventov. EÚ a členské štáty by preto mali vyvíjať silné stimuly na posilnenie úlohy spoločných a dvojitých diplomov v rámci stratégií internacionalizácie európskych IVV vychádzajúc zo skúseností takmer 700 európskych a zahraničných IVV, ktoré už využívajú výhody vyplývajúce zo spoločných a dvojitých diplomov poskytovaných v rámci programu *Erasmus Mundus*. Organizáciu spoločných študijných programov IVV sťažujú dve konkrétne prekážky z akademického aj administratívneho hľadiska, ktoré je potrebné riešiť: inštitucionálne predpisy (akreditačné postupy, systémy klasifikácie, predpisy týkajúce sa skúšok a diplomových prác, postupy zápisu a politika školného) a vnútroštátne právne predpisy (najmä predpisy súvisiace s udeľovaním spoločných diplomov).

Medzinárodné **strategické partnerstvá s vyváženou účasťou podnikov a IVV** sú nevyhnutné na to, aby cezhraničné inovácie mohli byť odpoveďou na celosvetové problémy. Platí to najmä v prípade krajín s rozvíjajúcou sa ekonomikou, kde Európa musí prehĺbovať vyváženú spoluprácu s centrami excelentnosti, aby si zabezpečila silnejšiu a udržateľnú prítomnosť na miestnej úrovni. Partnerstvá, ktorých cieľom je podporovať podnikanie a inovácie formou rozvoja inovačných prístupov, podnikateľských zručností a postojov vo vzdelávaní, budú prínosom pre európsku konkurencieschopnosť aj partnerské krajiny. Osobitný potenciál spočíva v podpore cenovo dostupných a inkluzívnych inovácií, ktoré by mohli pomôcť rozvíjajúcim sa ekonomikám pri riešení ich spoločenských výziev, a zároveň zlepšiť pre európske spoločnosti prístup na trh, obchod a investovanie.

Spolupráca s rozvojovými krajinami a ich IVV by mala byť súčasťou každej stratégie internacionalizácie. Takáto spolupráca by sa mala zakladať na inovatívnych modeloch partnerstva, ako sú napr. spoločné programy a vzdelávanie a mobilita zamestnancov, ako spôsoboch posilnenia spolupráce sever-juh a juh-juh.

Existuje dostatok dôkazov²² o tom, že vysokoškolské vzdelávanie je kľúčom k zabezpečeniu vedomostí potrebných pre hospodársky rozvoj prostredníctvom tvorby pracovných miest, lepšej správy vecí verejných, rozvoja podnikania, medzigeneračnej mobility a silnejšieho postavenia občianskej spoločnosti. Európske IVV si uvedomujú svoju kľúčovú úlohu pri podpore modernizačného úsilia rozvíjajúcich sa ekonomík a rozvojových častí sveta, ako aj pri hľadaní riešení celosvetových problémov, ako je zmena klímy alebo zmierňovanie

²¹ Európsky inovačný a technologický inštitút (EIT) je orgánom Európskej únie, ktorý bol vytvorený v marci 2008 s cieľom zvýšiť udržateľný rast a konkurencieschopnosť posilňovaním inovačnej kapacity EÚ.

²² <http://chet.org.za/papers/higher-education-and-economic-development-review-literature>

rozdielov v rozvoji medzi ľuďmi a národmi. Podobne väčšina členských štátov finančne podporuje programy spolupráce a budovania kapacít popri činnostiach, ktoré v danej oblasti vykonáva EÚ. Študenti, zamestnanci a výskumní pracovníci pôsobiaci na európskej hostiteľskej IVV sú často sprostredkovateľmi spolupráce s ich domovskými inštitúciami a krajinami, ktorých účelom je vypracovanie, koordinácia a realizácia medzinárodných projektov spolupráce.

Mobilita, a najmä mobilita na účely získania kreditov, má popri konkrétnych, tradičných činnostiach budovania kapacít vysoký potenciál zlepšiť kvalitu vysokoškolského vzdelávania v rozvojových krajinách. Urýchľuje vypracovanie stratégií internacionalizácie a využívanie nástrojov transparentnosti a uznávania, pomáha inštitúciami rozvíjať lepšie služby na vysielanie a prijímanie zahraničných študentov alebo výskumných pracovníkov a podporuje uznávanie zahraničných diplomov.

Ako sa uvádza v projekte *Prístup k úspechu*²³, IVV len zriedka zaraďujú rozvojovú spoluprácu medzi svoje ciele. Ich účasť na budovaní kapacít v tretích krajinách však môže byť pre tieto inštitúcie akademicky prínosná a tvoriť súčasť ich spoločenskej zodpovednosti. Spolupráca s IVV v krajinách, ktoré sú v najväčšej núdzi, ako sú krajiny po ukončení konfliktu, a nadväzovanie partnerstiev s menej kvalitne vybavených inštitúciami, ponúka európskym IVV príležitosť významne prispieť k rozvoju určitého regiónu, a tým pádom s ním vytvoriť dlhodobé strategické väzby. V rýchlo sa meniacom svete vznikajú stále nové príležitosti, a krajiny, ktoré sú dnes rozvojové, budú v budúcnosti krajinami s rozvíjajúcou sa ekonomikou.

Kľúčové priority pre IVV a členské štáty v oblasti partnerstva:

- posilniť kapacitu vysokoškolského vzdelávania a výskumu, aby riešili celosvetové výzvy tým, že sa zapoja do medzinárodných partnerstiev a aliancií orientovaných na inovácie;
- odstrániť zostávajúce prekážky rozvoja a implementácie programov udeľovania spoločných a dvojitych diplomov na inštitucionálnej aj vnútroštátnej úrovni, a zlepšiť ustanovenia týkajúce sa zabezpečovania kvality a cezhraničného uznávania;
- poskytovať podnikateľské a inovačné študijné programy vrátane prenosných zručností a vytvárať medzinárodné príležitosti odbornej prípravy prostredníctvom spolupráce so zamestnávateľmi z EÚ aj z tretích krajín;
- zabezpečiť súdržnosť medzi stratégiami internacionalizácie a politikami EÚ v oblasti rozvojovej spolupráce zohľadnením princípov rovnosti a zodpovednosti partnerskej krajiny; využiť študentov, výskumných pracovníkov a zamestnancov z tretích krajín ako sprostredkovateľov spolupráce s IVV v týchto krajinách.

3. PRÍNOS EÚ K INTERNACIONALIZÁCIÍ VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDELÁVANIA

Členské štáty a ich IVV sú zodpovedné za reformu systémov vysokoškolského vzdelávania a podporu stratégií internacionalizácie. Pridaná hodnota EÚ – v spolupráci s členskými štátmi a pri plnom rešpektovaní autonómie inštitúcií vysokoškolského vzdelávania – najmä prostredníctvom stratégie Európa 2020 a programu *Erasmus+* v rámci viacročného

²³

http://www.accesstosuccess-africa.eu/images/finalconference/eua_whitepaper_eng_web.pdf

finančného rámca na roky 2014 – 2020 (VFR)²⁴ spočíva v poskytovaní **väčšej politickej podpory a finančných stimulov pre stratégie internacionalizácie**.

Program *Erasmus+*, ktorý bude prebiehať v rokoch 2014 – 2020, poskytne významné investície na úrovni EÚ do kľúčových oblastí stratégií internacionalizácie, medzi ktoré patrí medzinárodná mobilita, spoločné diplomy, medzinárodné partnerstvá spolupráce vrátane budovania kapacít a rozvoja ľudských zdrojov v rozvíjajúcich sa ekonomikách a rozvojových častiach sveta. Tento program ukončí súčasnú rozdrobenosť rôznych existujúcich externých programov vysokoškolského vzdelávania prostredníctvom ich integrácie. Jeho cieľom je zviditeľniť a zatriktívniť činnosti EÚ a dosiahnuť ich väčšiu súdržnosť.

Rámcový program *Horizont 2020* pre výskum a inovácie a jeho prvky zamerané na vzdelávanie – *akcie Marie Skłodowskej-Curie* (MSCA) pre mobilitu výskumných pracovníkov a *Európsky inovačný a technologický inštitút* (EIT) – posilnia postavenie a obraz Európy ako vysokokvalitného a sociálne zodpovedného poskytovateľa vysokoškolského vzdelávania a strategicky vyčlenia viac prostriedkov na prijímanie študentov, výskumných pracovníkov a zamestnancov z tretích krajín, ako aj na ich vysielanie do tretích krajín. V rámci *akcií Marie Skłodowskej-Curie* približne 20 % všetkých príjemcov grantov programu bude z krajín mimo Európy a prostredníctvom období mobility sa podporí vytváranie vzťahov založených na výskume s partnermi z celého sveta

S cieľom prispieť k stratégiám internacionalizácie prostredníctvom financovania EÚ na roky 2014 až 2020 Komisia:

- poskytne zvýšenú finančnú podporu prostredníctvom nového programu Erasmus+ na mobilitu, ktorého cieľom aj východiskom budú tretie krajiny, pre celkovo 135 000 študentov a zamestnancov; a umožní až 15 000 výskumným pracovníkom z tretích krajín, aby začali pracovať alebo pokračovali vo svojej kariére v Európe prostredníctvom akcií Marie Skłodowskej-Curie v rámci programu Horizont 2020;
- podporí konzorciá medzinárodných IVV, aby prostredníctvom programu Erasmus+ a akcií Marie Skłodowskej-Curie vypracovali spoločné programy magisterských a doktorandských štúdií, a takisto poskytne štipendiá na vysokej úrovni pre takmer 60 000 absolventov;
- podporí strategické partnerstvá v oblasti spolupráce a inovácií vrátane takmer 1 000 partnerstiev v oblasti budovania kapacít medzi európskymi a zahraničnými IVV.

Prínos EÚ sa zameria na tieto dva politické ciele: zvýšenie prítťažlivosti európskeho vysokoškolského vzdelávania prostredníctvom zlepšenia kvality a transparentnosti, a zvýšenie celosvetovej spolupráce v oblasti inovácie a rozvoja prostredníctvom partnerstiev, dialógu a budovania kapacít.

3.1. Zvýšenie prítťažlivosti európskeho vysokoškolského vzdelávania prostredníctvom zlepšenia kvality a transparentnosti

V snahe zlepšiť **uznávanie zahraničných kvalifikácií** bude EÚ pokračovať v medzinárodnom dialógu o politikách vysokoškolského vzdelávania s kľúčovými partnerskými krajinami a regiónmi na celom svete. Tento dialóg podporí lepšie porozumenie európskych noriem a nástrojov, ako je EQF, Tuning, ECTS, dodatok k diplomu, sieť

²⁴ Od polovice roku 2011 Európska komisia predkladala svoje návrhy na nový viacročný finančný rámec (VFR) pre rozpočtový cyklus 2014 – 2020.

Národných informačných centier pre uznávanie dokladov o akademickom vzdelaní (NARIC) a charta programu *Erasmus*, s cieľom rozšíriť ich používanie a ich potenciál ako celosvetových noriem. EÚ by súčasne mala zintenzívniť politický dialóg a zlepšiť svoje znalosti vzdelávacích systémov a nástrojov partnerských krajín, nielen prostredníctvom medzivládneho bolonského procesu, a využiť ich ako prostriedok na rozvoj vlastných európskych noriem a nástrojov.

Predpokladom zvýšenia kvality vysokoškolského vzdelávania v dôsledku internacionalizácie je užšia spolupráca s ekvivalentnými systémami v iných regiónoch sveta v oblasti **zabezpečenia kvality**. Tá sa vzťahuje na kvalitu služieb poskytovaných študentom, ktorí sa zúčastňujú mobility, zabezpečenie kvality akademického obsahu kurzov a spoločných projektov a programov. Predmetom užšej spolupráce by mali byť aj postupy akreditácie študijných programov.

S ohľadom na rastúci význam hodnotenia univerzít a jeho vplyv na vnímanie značky, a tým pádom aj na výber študijných destinácií zo strany študentov, Komisia podporuje vývoj **nástroja transparentnosti** ako alternatívy a doplnku k tradičným hodnoteniam, ktoré sa zameriavajú hlavne na úroveň výskumu. Nové hodnotenie IVV nazvané „*U-Multirank*“, ktoré umožňuje väčšiu interakciu s používateľmi a má medzinárodný a multidisciplinárny charakter, uverejní svoje prvé výsledky začiatkom roka 2014. Od akademického roku 2016/2017 ho bude vykonávať nezávislá organizácia. Nový hodnotiaci prístup bude informovať o rozmanitosti profilov európskych IVV, ich silných stránkach v oblasti výučby a výskumu a špecializáciách, a za rovnakých podmienok bude otvorený aj pre zahraničné IVV.

„*U-Multirank*“ umožní inštitúciám vysokoškolského vzdelávania porovnávanie podľa viacerých ukazovateľov, ako je napr. medzinárodný profil, a identifikovať partnerov na spoluprácu, ktorí majú podobné zmýšľanie. Tvorcom politiky, IVV a študentom umožní hodnotiť jednotlivé inštitúcie alebo programy podľa toho, čo je pre nich najdôležitejšie. Zvýšenie transparentnosti profilov európskych inštitúcií vysokoškolského vzdelávania uľahčí zladenie potrieb pre potenciálnych medzinárodných študentov alebo výskumných pracovníkov, a tým pomôže zvýšiť atraktivitu väčšieho počtu európskych IVV.

Ak chce Európa zostať vysoko atraktívnou destináciou pre študentov, ktorí sa zúčastňujú medzinárodnej mobility, v čase, keď narastá počet nových regionálnych centier vysokoškolského vzdelávania, musí **znásobiť svoje úsilie zamerané na podporu globálneho povedomia o vysokej kvalite a bohatej kultúrnej a jazykovej rozmanitosti európskeho vysokoškolského vzdelávania**.

Medzinárodné informačné a propagačné kampane na úrovni EÚ boli dodnes organizované tradičným spôsobom, napríklad prostredníctvom účasti na medzinárodných študentských veľtrhoch pod heslom *Štúdium v Európe*, prostredníctvom webových lokalít a komunikačných nástrojov *Štúdium v Európe* a *Destinácia Európa*²⁵, viacerých európskych veľtrhov vysokoškolského vzdelávania v Ázii a Latinskej Amerike a činností v rámci programu *Erasmus Mundus*. Komisia bude spolupracovať s vnútroštátnymi propagačnými agentúrami a zainteresovanými stranami s cieľom **dopĺňať vnútroštátne informačné a propagačné úsilie** v oblasti príležitostí štúdia a financovania, najmä v členských štátoch s nižším počtom zahraničných študentov, a bude presadzovať európsky rozmer vysokoškolského vzdelávania mimo Európy prostredníctvom delegácií EÚ a poradcov v oblasti vzdelávania a výskumu pôsobiach na veľvyslanectvách členských štátov.

Väčšina členských štátov EÚ zriadila webové lokality pre tzv. jednotné kontaktné miesta v angličtine, ktoré poskytujú informácie a pomoc pre študentov alebo výskumných pracovníkov

²⁵ <http://ec.europa.eu/research/iscp/index.cfm?pg=destinationEurope>

zúčastňujúcich sa mobility. Vnútroštátne webové lokality s informáciami o študijných alebo pracovných príležitostiach a financovaní, napr. vo Fínsku a Holandsku²⁶, dopĺňajú iniciatívy na európskej úrovni. Komisia bude naďalej financovať **portály vysokoškolského vzdelávania**²⁷, ktoré propagujú európsku ponuku v oblasti vzdelávania a štipendií v celej svojej rozmanitosti, ako aj portál EURAXESS²⁸, ktorý obsahuje zoznam voľných pracovných miest pre výskumníkov, odkazy na rôzne služby a praktické informácie o živote v rôznych krajinách, tipy pre prisťahovalcov a informácie o sociálnom zabezpečení. Portál EÚ pre prisťahovalectvo²⁹ poskytuje personalizované informácie na úrovni EÚ i členských štátov o prisťahovaleckých formalitách týkajúcich sa študentov z tretích krajín. Účinne sa využijú inovatívne metódy, napríklad prostredníctvom študentských a absolventských združení, ktoré budú vystupovať ako veľvyslanci a propagátori vysokoškolského vzdelávania EÚ, ako aj prostredníctvom nových médií, aby bolo možné osloviť digitálne gramotnú cieľovú verejnosť.

Siete absolventov medzinárodných vzdelávacích programov by mali slúžiť ako cenný nástroj mäkkej diplomacie s cieľom ovplyvňovať a zapájať novú verejnosť spôsobom, ktorý presadzuje záujmy jednotlivých členských štátov alebo EÚ ako celku. Komisia bude spolupracovať s členskými štátmi na definovaní osvedčených postupov v tejto oblasti.

Komisia v tomto smere:

- podporí porovnateľnosť systémov kvalifikácií, kreditov a zápisu prostredníctvom medzinárodnej spolupráce a dialógu;
- do konca roku 2013 zlepší kvalitu mobility posilnením charty programu Erasmus, ako aj prostredníctvom usmernení pre IVV v oblasti sebahodnotenia a monitorovania;
- podporí realizáciu nového medzinárodného multidisciplinárneho nástroja na hodnotenie IVV, „U-Multirank“, s cieľom zvýšiť transparentnosť, porovnateľnosť a referenčné porovnávanie medzi IVV;
- podporí spoluprácu s vnútroštátnymi propagačnými agentúrami a združeniami absolventov formou výmeny informácií a koordinácie spoločných činností s cieľom propagovať Európu ako vysokokvalitnú študijnú a výskumnú destináciu (napr. študentské veľtrhy a návrhy spoločných propagačných nástrojov).

3.2. Zvýšenie celosvetovej spolupráce v oblasti inovácie a rozvoja

Študijné programy, ktorých výsledkom je získanie spoločných a dvojitych diplomov, sú mimoriadne úspešným aspektom činností medzinárodnej spolupráce EÚ založeným na medzinárodných sieťach excelentnosti pre vzdelávanie, štúdium a výskum³⁰: program *Erasmus+* podporí a zvýši počet spoločných magisterských programov. Tieto spoločné programy, ktoré dopĺňajú magisterské a doktorandské štúdiá **znalostných a inovačných spoločenstiev EIT**, zabezpečia vysokú kvalitu odbornej prípravy so silným zameraním na zručnosti požadované budúci zamestnávateľmi. Takisto sa podporia inovačné a medzinárodné výmeny medzi IVV a podnikmi. Študenti a výskumní pracovníci budú mať

²⁶ www.studyinfinland.fi; www.studyinholland.nl

²⁷ Napr. ec.europa.eu/education/study-in-europe; www.study-info.eu; www.distancelearningportal.eu

²⁸ ec.europa.eu/euraxess vrátane siete *EURAXESS LINKS*, ktoré boli zriadené pre európskych a zahraničných výskumných pracovníkov v USA, Číne, Japonsku, Indii, krajinách ASEAN a Brazílii s cieľom propagovať Európu ako atraktívnu destináciu pre výskumníkov.

²⁹ <http://ec.europa.eu/immigration/>

³⁰ www.iie.org/en/Research-and-Publications/Publications-and-Reports/IIE-Bookstore/Joint-Degree-Survey-Report-2009

príležitosť pracovať v inej krajine a získať skúsenosti v akademickom aj súkromnom sektore. **Akcie Marie Skłodowskej-Curie**, vrátane spoločných doktorátov, inovatívnych sietí odbornej prípravy a európskych doktorátov v priemyselných odboroch, na druhej strane pomôžu IVV nadväzovať výskumné vzťahy s partnermi na celom svete a posilniť znalostný trojuholník medzi vysokoškolským vzdelávaním, podnikmi a výskumom.

Podobne **znalostné aliancie** v rámci programu Erasmus+ podporia inovácie a posilnia väzby medzi zamestnávateľmi a zúčastnenými IVV aj na medzinárodnej úrovni.

Politický dialóg predstavuje výmenu medzi systémami vzdelávania tretích krajín alebo regiónov o spoločných výzvach. Na strane EÚ ho vedie Komisia a má rôzne ciele v závislosti od toho, o akého medzinárodného partnera ide. Tento dialóg by sa mal posilniť ako flexibilný nástroj spolupráce a mäkkej diplomacie. Komisia bude preto podporovať partnerské učenie, budovanie kapacít na oboch stranách a výmenu osvedčených postupov v týchto dialógoch vrátane zapojenia kľúčových zainteresovaných strán. Zároveň pomôže svojim partnerom lepšie využívať možnosti takejto výmeny ponúkanej v rámci nových programov EÚ. Politický dialóg v oblasti vysokoškolského vzdelávania s medzinárodnými partnermi by sa mal zosúladiť s prioritami EÚ v oblasti vonkajšej politiky, a mal by prebiehať v medziach existujúcich rámcov spolupráce, ako je stratégia rozširovania, európska susedská politika (napríklad v rámci Východného partnerstva) alebo iná (viacsektorová) dohoda o partnerstve s rozvíjajúcimi sa alebo priemyselnými krajinami, ako napríklad dialóg na vysokej úrovni medzi národmi EÚ a Číny, dialóg v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy v rámci strategického partnerstva medzi EÚ a Brazíliou a spoločné priestory EÚ a Ruska³¹.

Medzinárodné partnerstvá v oblasti budovania kapacít budú nevyhnutné z hľadiska podpory tretích krajín pri skvalitnení systémov vysokoškolského vzdelávania a v ich úsilí o modernizáciu a internacionalizáciu s cieľom pripraviť pôdu pre budúcu akademickú a výskumnú spoluprácu, riešiť cezhraničné problémy a získať lepšie vedomosti o miestnych trhoch.

Komisia posilní **tvorbu politiky založenej na faktoch** v oblasti medzinárodného vzdelávania a zabezpečí, že politiky sú založené na najnovších poznatkoch súvisiacich s cezhraničným poskytovaním vysokoškolského vzdelávania. Existuje osobitná potreba zlepšiť zhromažďovanie údajov o tokoch medzinárodnej mobility študentov, výskumných pracovníkov a zamestnancov, ako aj o medzinárodnej akademickej spolupráci. Dôkladné monitorovanie bude potrebné aj v oblasti nových nástrojov spolupráce, ako sú otvorené vzdelávacie zdroje, s cieľom primerane zhodnotiť ich vplyv na študentov a poskytovateľov vzdelávania. Komisia bude v snahe dosiahnuť tieto ciele spolupracovať s vnútroštátnymi a medzinárodnými orgánmi na identifikácii a odstránení medzier vo vedomostiach prostredníctvom výskumu, zberu a analýzy štatistík a dialógu s odborníkmi v tejto oblasti nielen z EÚ.

³¹

ec.europa.eu/education/external-relation-programmes/doc/china/joint12_en.pdf

Komisia v tomto smere:

- bude viesť dvojstranné a viacstranné politické dialógy s kľúčovými medzinárodnými partnermi;
- bude propagovať EIT a jeho znalostné a inovačné spoločenstvá v snahe podporiť medzinárodnú spoluprácu v oblasti vysokoškolského vzdelávania a inovácie s cieľom riešiť spoločenské výzvy *v synergii s inými činnosťami v oblasti výskumu a inovácie na úrovni EÚ a členských štátov*;
- posilní tvorbu politiky založenej na faktoch v oblasti medzinárodného vzdelávania prostredníctvom výskumu, zberu a analýzy štatistík a dialógu s odborníkmi;
- predloží v auguste 2013 iniciatívu na podporu digitálneho vzdelávania a lepšieho využívania informačných a komunikačných technológií a otvorených vzdelávacích zdrojov v oblasti vzdelávania.

4. ĎALŠIE KROKY

Účelom tohto oznámenia je prispieť k cieľom stratégie Európa 2020 tým, že členským štátom a inštitúciám vysokoškolského vzdelávania poskytne pomoc pri vypracovaní stratégií a nadviazaní partnerstiev, ktoré umožnia Európe účinnejšie riešiť celosvetové problémy.

Ucelené stratégie internacionalizácie sú úspešné len vtedy, ak sú výsledkom spoločného úsilia. Pri príprave týchto návrhov Komisia neformálne konzultovala široké spektrum zainteresovaných subjektov, vrátane hlavných organizácií zastupujúcich IVV, zamestnávateľov, sietí študentov a absolventov, odborníkov v danej oblasti a zástupcov európskych a zahraničných ministerstiev školstva. Komisia bude pokračovať v spolupráci s týmito zainteresovanými stranami a do procesu teraz zapojí Európsky parlament a ďalšie európske inštitúcie a členské štáty EÚ, aby túto iniciatívu rozvíjali ďalej, ako aj skupinu pre dohľad nad bolonským procesom, aby implementovala navrhované opatrenia.

Uplatňovanie a monitorovanie politických usmernení a opatrení navrhovaných na konci každej časti tohto oznámenia sa zabezpečí prostredníctvom nástrojov realizácie programov *Erasmus+* a *Horizont 2020*, podávania spoločných správ o strategickom rámci pre európsku spoluprácu v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy (ET 2020), ustanovení o riadení stratégie Európa 2020, ročného monitoru vzdelávania a odbornej prípravy EÚ a bolonského procesu a politického dialógu s kľúčovými zainteresovanými stranami na medzinárodnej úrovni.